

บทที่ 1 บทนำ

1.1 ความเป็นมาและสำคัญของปัญหา

จากการที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการได้ลงนามในประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2552 เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2552 เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร จัดการเรียนการสอน และจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ตามประกาศกระทรวงฯ ให้ทุกหลักสูตรของสถาบันนำกรอบมาตรฐานคุณวุฒิฯ มาใช้ โดยใช้กับหลักสูตรที่จะรับนักศึกษาใหม่เป็นครั้งแรกตั้งแต่ปีการศึกษา 2553 เป็นต้นไป สำหรับหลักสูตรที่เปิดสอนอยู่แล้วต้องปรับปรุงให้สอดคล้องกับประกาศกระทรวงฯ ฉบับนี้ ภายในปีการศึกษา 2555 และให้คณะกรรมการการอุดมศึกษากำกับดูแล ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาของทุกสถาบัน เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีคุณภาพ ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ทำให้สถาบันอุดมศึกษามีความหลากหลาย ประชาชนมีโอกาสเข้าเรียนในระดับอุดมศึกษากันได้อย่างทั่วถึง ที่สำคัญคือสังคมจะเชื่อมั่นได้ว่า คุณวุฒิที่บัณฑิตได้รับจากสถาบันมีคุณภาพและมีมาตรฐานที่เทียบเคียงกันได้อย่างน่าเชื่อถือ และเป็นที่ยอมรับของสถาบันอุดมศึกษาที่ดีทั้งในและต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ในฐานะที่เป็นหน่วยงานกำกับและส่งเสริมการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษาพิจารณาแล้วเห็นว่า สิ่งหนึ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงความมีประสิทธิผลและมีมาตรฐานของคุณวุฒิดังกล่าว ได้แก่ คุณภาพของบัณฑิตที่ได้รับคุณวุฒินั้นๆ ซึ่งสามารถพิจารณาผลการเรียนรู้ของบัณฑิต ทางด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะด้านต่างๆ ในการทำงาน และประกอบอาชีพ รวมทั้งคุณลักษณะอื่นๆ ในการทำงาน และการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ดังนั้นสถาบันอุดมศึกษาจึงควรได้มีส่วนร่วมกันกำหนดมาตรฐานผลการเรียนรู้ของบัณฑิตในแต่ละคุณวุฒิไว้เป็นหลัก เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาจัดการศึกษามุ่งสู่เป้าหมายเดียวกันได้อย่างมีคุณภาพ เพิ่มความเชื่อมั่นให้แก่สังคมในด้านคุณภาพและมาตรฐานของคุณวุฒิที่บัณฑิตพึงมีหลังจากสำเร็จการศึกษาให้มีคุณภาพครอบคลุมอย่างน้อย 5 ด้านได้แก่ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และได้มอบหมายให้คณะกรรมการการอุดมศึกษานำกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ไปพัฒนามาตรฐานคุณวุฒิสาขา/ สาขาวิชาต่างๆ ของแต่ละระดับคุณวุฒิ เพื่อสถาบันอุดมศึกษาได้ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหรือปรับปรุงรายละเอียดของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้คุณภาพของบัณฑิตที่ผลิตในสาขา/สาขาวิชาของระดับคุณวุฒิเดียวกันมีมาตรฐานที่เทียบเคียงกันได้ทั้งในระดับชาติและระดับสากล (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา <http://bolg.spu.ac.th/quality/2009/09/26/entry-1>)

หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การอาหารและโภชนาการ คณะเทคโนโลยีวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร เปิดทำการเรียนการสอน เมื่อปี พ.ศ. 2550 มีปรัชญาของคณะฯ คือ เทคโนโลยีสร้างคุณค่า การศึกษาสร้างคน สู่สากลด้วยปัญญา โดยมีวัตถุประสงค์ คือ

1. เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคน ทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและวิชาชีพที่ชำนาญการปฏิบัติมีคุณภาพ คุณธรรม ได้มาตรฐานและความเป็นสากล

2. เพื่อกระจายโอกาสทางการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและวิชาชีพในการขึ้นนำ การพัฒนา ประเทศและสังคม
3. เพื่อพัฒนามหาวิทยาลัยฯ ให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่เน้นการวิจัย การสร้างสรรค์สิ่งประดิษฐ์ นวัตกรรมและองค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสังคมแบบพึ่งตนเองและยั่งยืน
4. เพื่อพัฒนาระบบบริหารจัดการองค์กร ตามระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี (Good Governance)

เนื่องจากในปัจจุบันมีการแข่งขันในเชิงคุณภาพของการจัดการศึกษาและคุณภาพของบัณฑิตในระดับอุดมศึกษาทั้งภายในและภายนอกประเทศมากขึ้น ตลอดจนมีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมตามเทคโนโลยีและสารสนเทศอย่างรวดเร็ว จึงทำให้ประเทศไทยจำเป็นต้องผลิตกำลังคนที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาเพิ่มมากขึ้น และเกิดความต้องการในการพัฒนาความรู้ ทักษะที่ใช้ในชีวิตประจำวัน และการทำงานที่หลากหลายมากขึ้น สาขาวิทยาศาสตร์การอาหาร และโภชนาการซึ่งมีการจัดการเรียนการสอนทั้งแบบสหกิจศึกษา และการฝึกงานในโรงงานอุตสาหกรรม จึงมีแนวความคิดศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของสถานประกอบการต่อหลักสูตรวิทยาศาสตร์การอาหารและโภชนาการ โดยการจัดทำแบบสอบถามเพื่อสำรวจความพึงพอใจต่อหลักสูตรโดยสำรวจจากสถานประกอบการทั้งภาครัฐและเอกชนที่มีนักศึกษาไปฝึกงาน หรือไปสหกิจศึกษา และเข้าทำงานเพื่อเป็นข้อมูลในปี 2554 ที่ต้องทำการพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้หลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการและตลาดแรงงาน ซึ่งจะทำให้บัณฑิตของสาขาฯ มีคุณสมบัติ และความรู้ตอบสนองตลาดแรงงานได้ ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อกำหนดทิศทางของมาตรฐานคุณวุฒิ ดังกล่าวให้ชัดเจน มองเห็นเป้าหมายและทิศทางการดำเนินงานการจัดการศึกษาร่วมกัน การมีเครือข่ายร่วมกันของทุกสาขาวิชาในสถาบันและนอกสถาบัน จะเป็นพลังขับเคลื่อนเพื่อให้การดำเนินงานตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) เป็นไปตามความมุ่งหวังของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร สาขาวิชาสาขาวิทยาศาสตร์การอาหาร และโภชนาการ จึงได้เสนอโครงการวิจัยนี้ขึ้นด้วยหวังว่าจะนำผลที่ได้จากการดำเนินงานมาใช้ประโยชน์โดยตรงกับหน่วยงาน เพื่อให้เกิดความเข้าใจ มองเห็นทิศทางการดำเนินงานที่ชัดเจน ซึ่งจะก่อให้เกิดผลโดยตรงต่อการพัฒนาการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ของสาขาวิชาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์การอาหารและโภชนาการ คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ
2. เพื่อประมวลความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ในทัศนะของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การอาหารและโภชนาการ คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
3. เพื่อเป็นข้อมูล และแนวทางในการกำกับดูแลคุณภาพการผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพ ตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานคุณวุฒิระดับการศึกษาของสาขาวิชาวิทยาศาสตร์การอาหารและโภชนาการ

1.3 ขอบเขตของการทดลอง

เป็นโครงการวิจัยพัฒนาหรือปรับปรุงรายละเอียดของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้คุณภาพของบัณฑิตที่ผลิตในสาขา/สาขาวิชาของระดับคุณวุฒิเดียวกันมีมาตรฐานที่เทียบเคียงกันได้ทั้งในระดับชาติและระดับสากล ของสาขาวิชาวิทยาศาสตร์การอาหารและโภชนาการ (พ.ศ. 2550) ในคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร โดยศึกษานักศึกษาในคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.4.1 ประโยชน์ที่ได้รับ ผู้วิจัยและผู้สอนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน มีแนวทางในการพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาการศึกษา และเป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

1.4.2 ผู้ใช้ประโยชน์ในงานวิจัย

1.4.2.1 ผู้ใช้ประโยชน์ทางตรง ได้แก่ อาจารย์ผู้สอน และนักศึกษาของสาขาวิชา วิทยาศาสตร์การอาหารและโภชนาการ คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์

1.4.2.2 ผู้ใช้ประโยชน์ทางอ้อม ได้แก่ หน่วยงาน สถาบันการศึกษา หน่วยงานภาครัฐ สถานประกอบการ